

um landhelgismál.

(Lögð fyrir Alþingi á 92. löggjafarþingi, 1971.)

Stefna Alþingis í landhelgismálum er byggð á þeim grundvelli, að landgrunnið er hluti af yfirráðasvæði viðkomandi strandríkis. Samkvæmt viðurkenndum alþjóðareglum ber strandríkinu einkaréttur til nýtingar á auðæfum hafsbotsins til endimarkna landgrunnins. Rétturinn til nýtingar á auðæfum hafsbotsins og sjávarins yfir honum verður ekki aðskilinn. Í fullu samræmi við þessa stefnu setti Alþingi árið 1948 lög, þar sem því var lýst yfir, að allar fiskveiðar á landgrunnssvæðinu við Ísland skyldu háðar íslenskum lögum og fyrirmælum íslenskra stjórnarvalda, og árið 1969 lög um yfirráðarétt íslenskra ríkisins yfir landgrunninu umhverfis Ísland.

Á síðustu árum hefur margvíslegri veiðitækni fleygt fram og ný stórvirk veiðitæki komið til sögunnar. Þetta hefur leitt til ofveiði á ýmsum norðlægum fiskimiðum. Sú hætta er yfirvofandi, að sókn aukist mjög á fiskimiðin við Ísland á næstu árum og valdi þar ofveiði á helztu fiskistofnum. Þá fer og mengunarhætta sívaxandi. Þar sem afkoma íslensku þjóðarinnar byggist öðru fremur á fiskveiðum, er skynsamleg hagnýting fiskimiðanna við landið og verndun þeirra gegn rányrkju og mengun lífshagsmunamála þjóðarinnar. Af framangreindum ástæðum felur Alþingi ríkisstjórninni að gera eftirgreindar ráðstafanir:

1. Að gera stjórnnum Bretlands og Vestur-Þýskalands grein fyrir því, að vegna lífshagsmuna þjóðarinnar og vegna breyttra aðstæðna geti samningar þeir um landhelgismál, sem gerðir voru við þessi ríki á árinu 1961, ekki talizt bindandi fyrir Ísland og verði þeim sagt upp.
2. Að hefjast nú þegar handa um að stækka fiskveiðilandhelgina þannig, að hún verði 50 sjómílar frá grunnlínum allt í kringum landið, og komi stækkun til framkvæmda eigi síðar en 1. september 1972.
3. Að tilkynna öðrum þjóðum, að Alþingi hafi ákveðið, að íslensk lögsaga nái 100 sjómílar út frá núgildandi grunnlínum að því er varðar hvers konar ráðstafanir til að koma í veg fyrir hættulega mengun sjávarins á því hafsvæði.
4. Að skipa nefnd þingmanna, er í eigi sæti einn maður frá hverjum þingflokki, til að vinna ásamt stjórninni að framkvæmd þessarar þingsályktunar.

Þá felur Alþingi ríkisstjórninni að hafa á alþjóðlegum vettvangi sem nánast samstarf við þær þjóðir, sem lengst vilja ganga og miða vilja mörk fiskveiðilandhelgi við landfræðilegar, jarðfræðilegar, líffræðilegar og félags- og efnahagslegar aðstæður og þarfir íbúa viðkomandi strandríkis.

Alþingi felur ríkisstjórninni að vinna sem kappsamlegast að því að kynna öðrum þjóðum framangreinda stefnu og fyrirætlun Íslendinga í landhelgismálunum.

Athugasemdir við þingsályktunartillögu þessa.

Fyrir þingkosningarnar, sem fóru fram 13. júní s. l., birtu þeir þrír flokkar, sem standa að núverandi ríkisstjórn, sameiginlega stefnuyfirlýsingu í landhelgismálinu, sem var samhljóða framangreindri tillögu. Flokkarnir lögðu ríka áherzlu á það í kosningabaráttunni, að þeir teldu landhelgismálið vera mál mála og kjósendur ættu framfarir öllu öðru að marka skýra afstöðu til þess við kjörborðin. Úrslit kosninganna urðu þau, að þessir flokkar hlutu sameiginlega starfhæfan meiri hluta á Alþingi. Í framhaldi af því var ríkisstjórnin mynduð. Í stjórnarsamningnum er það áréttað, að ríkisstjórnin lítur á það sem höfuðhlutverk sitt að koma fram þeirri stefnu í landhelgismálinu, sem meiri hluti kjósenda veitti eindreginn stuðning í kosningunum.

Í stjórnarsamningnum segir svo um stefnu ríkisstjórnarinnar í landhelgismálinu:

„... Að landhelgissamningnum við Breta og Vestur-Þjóðverja verði sagt upp og ákvörðun tekin um útfærslu fiskveiðilandhelgi í 50 sjómílar frá grunnlínum og komi sú útfærsla til framkvæmda eigi síðar en 1. sept. 1972. Jafnframt verði ákveðin hundrað sjómíla mengunarlögsaga. Ríkisstjórnin mun um landhelgismálið hafa samráð við stjórnarandstöðuna og gefa henni kost á að fylgjast með allri framvindu málsins.“

Í samræmi við það, sem hér er rakið, er með þessari tillögu leitað samþykkis nýkjörins Alþingis á þeirri stefnu, sem mörkuð var í kosningunum 13. júní síðastliðinn.

Í kosningabaráttunni kom það skýrt fram, að allir flokkar voru sammála um, að landhelgissamningarnir við Bretland og Vestur-Þýskaland væru uppsagnarákvæði, og að það ástand gæti hæglega skapast, að nauðsynlegt yrði að færa út fiskveiðilögsöguna fyrr en 1. september 1972.

Það er því trú ríkisstjórnarinnar, að full þjóðareining ríki um þá stefnu, sem felst í framangreindri tillögu og hlaut ótvíræðan stuðning kjósenda í kosningunum 13. júní síðastliðinn.